

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adótnak vissza.	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótalajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Égész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes száma ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér sorankint 50 kr. Többhuzári hirdetéseknek engedmény
--	--	---	---	--

Pünkösdi ünnepén.

(z—m.) A természeti és természetfölötti élet telje a pünkösdi ünnep. Ott a teljes pompájában viruló természet nagyszerűsége, itt a lelki fenség és erő hatalmas kifejlődése tükrözik vissza a Teremtő végtelen bölcsességét.

Krisztus egyháza tulajdonképpen a Szentlélek eljövetele által lett a szivekben megállapítva és a föld. kerekességén elterjesztve. A lelki erő megnyilatkozása az apostoloktól átszállt a hivatkozottak és a világ erőtlenei az erősség lelke által a lelkek urai és a világkormányzat intézőivé váltak.

Hatalmuk a Szentlélek által kormányzott anyaszentegyház intézményében birta alapját, melyet semmi emberi lény meg nem dönthet, el nem pusztíthat. Ennek kebelében nyert a társadalom új életet, a tudomány felvilágosítást és az egyén eszmét, lelki világosságot. Az anyaszentegyház központi nap lett, mely rendszerébe vont a műveltség összes ágait és sugarai megvilágosították a »halál árnyékában ülőket«. Többet tett, alkotott, mint a világ összes bölcsészeti rendszerei; sőt a mi jó azokban nyilvánult, azt is tőle kölcsönözték.

Hiába szegzik az ész és hypothézisek messzelátóit a hitigazságok ellen, az anyaszentegyház isteni eredetében rejlő erő, a tanításából kisugárzó fény elhomályosítja, lefegyverzi ócska holmijukat és odaállítja a világ szégyenpadjára. Örök értékűt, igazságot és szeretetet csak az üdvözítő egyház képes művelni. Ide tér végre is minden tévedt lélek és visszafoglalja azon tért, melyet neki az Isten intéző keze a világtörténelem határain belül kijelölt.

Mi, a kik odaadó szeretettel csügünk egyházunk és hazánk során, egyetlen kegyelmet, javat kérünk

Pünkösdi ünnepén Istenünktől. Adja szent malasztját, küldje le ránk a Szentlélek tüzeit, hogy az világosítson, bátorítson és melegítsen küzdelmünkben. Világosítson, hogy mindenkor és mindenben megismerjük az igazságot: bátorítson, hogy le ne tántorodjunk az igazság utjáról, melegítsen, hogy lelkes szeretetünkkel hűvek maradjunk egyházunkhoz, hazánkhoz és királyunkhoz.

Ez a magyar katolikusok kötelessége: küzdeni az egyházért, hazáért, királyért! Küzdeni azon fegyverekkel, melyekkel küzdöttek őseink, a magyar szent királyok.

Küzdeni azon nyomdokokon, melyet az egyház mindenkor követett hazánkban, midőn a pragmatika szankció által, a monarchikus »egység alapján alkotmányos államunknak biztonságot szerzett és ezt újabban is a koronázási esküvel erősített közjogi szövetségben megszilárdított.

Nyilatkozat.

A P. Lloyd és utána a hirhede Pesti Hírlap és a többi liberális lapokban az a hír foglaltatott, hogy a néppárt központi irodája által kibocsátott körlevelek az egyes plébánosoknak »egyházi ügyben« felírással és portómentesen küldetnek meg. Ha a liberális sajtó ezen támadásai a néppárt orsz. központi iroda ellen akarnak irányulni, kijelentem, hogy e vádból egyetlen szó, egyetlen egy betű sem igaz s mindaddig, míg azok a lapok, a melyek a központi irodát ily galád eljárással vádolják, vagy bárki más, csak egyetlen egy oly esetet reá bizonyítani nem tud, a fentemzett lapoknak jelzettem közlését valótárságnak, ráfogásnak, ferdítésnek bélyegzem.

Hogy pedig annál könnyebben védekezhesenek ellenünk és cáfolhassanak meg azok a lapok minket, még a módját is leírom, miként történhetnék ez meg legkönnyebben.

Hivatalos leveleket vagy küldeményeket a postahivatalok csak postakönyv mellett fogadnak el, amelyben jelezve kell, hogy

legyen a portómentességet élvező hivatal címe, valamint azon hivatalé is, amelyben a feladó hivatal megkeresését intézi.

Hát kérem, tessék átkutatni a budapesti m. kir. postahivatalokat valamennyit, hogy hol és mikor adtunk vagy adattunk föl bármilyen hivatalos levelet valamely plébániahivatal nevében, vagy »egyházi ügyben« felírással pláne portómentesen.

Vagy ha talán csempészve a postaszekrényekbe dobunk volna be olyféle hivatalos leveleket, mutassanak föl azok a vádaskodó lapok csak egyetlen egy oly levelet, mely innen az idézett felírással és egyházi pecséttel (mert hiszen hivatalos levél másként nem is képzelhető és továbbítható portó nélkül!) küldetett volna el.

Hiszen feladó könyv nélkül el sem fogadnák, nem is továbbítanák!

És ha mindezt tettük, miért nem emel ellenem mint a bűnös hivatalvezetője ellen vádat és büntet példásan a tek. m. k. postahivatal vagy főnökség, vagy a rendőrség, szóval azon hivatal, melynek az ily csempészések megtorlása ügyköréhez tartozik?

Oh, nagyon jól tudhatják és tudják is azok a kedves, vádaskodó lapok, hogy ha csak hajszálam érinthetné is a tisztelt kormány, bizonyára üstökön ragadna.

Megfejttem még azt a talányt is, hogy honnan származhatott az a pletyka. Tudatlanságból, mert nem akarok rosszakaratot feltételezni. Nem régen ugyanis bizonyos plébánia hivatalokhoz irván, illetőleg kezeszkötés alatt nyomtatványokat küldvén a címszalagra ezt nyomattam: »A Cancellaria centrali Patris Populi«, ami magyarul annyit tesz: »A néppárt központi irodájától«, de nem ám portómentesen, hanem nagyon is portóval, mint a hogy ezt a magy. nyugoti vaspályánál levő, e [azokat fölvevő] posta-hivatal, valamint a nálam mindenkor betekinthető feladó-vevények bárkiékné és bármikor igazolhatják.

Az is lehet, hogy valamely plébános ur tette a hivatalos borítékba a néppárt valamely iratát. Ha az azt tette, nem a központi iroda megbízásából tette s az ő tetteért a központi irodát vádolni nem lehet.

Budapest, 1895. május 31.

Molnár János.

a »Néppárt« orsz. közp. irodájának vezetője.

viselője, Bánffy és Perczel Dezső, a törvények tiszteletben tartására esküt tett bellügyminiszter.

De hát a híu Wlassics (tres faciunt collegium), a kitűnő büntető jogász, jelenleg a kulturpolitika rontója? A minisztereket gyártó konyhából — mint ezt Pulszky Gusztó is bizonyítja — az egyetemi tanszékből került a miniszteri bارسونسzékbe s azért most is index és kalkulusszerint csinálja a kulturpolitikát. Különbön atheista és mint ilyen helyet követl magának a törvény értelmében a felekezetiélkülök felekezetiében. A közjog nehezebb kérdéseiről, azt mondják, fogalma sincs, a miért is megesett vele az a malőr, hogy a rendelet után a kormány által gyakorolható törvényhozási ténykedést a parlamenti rendszer termékének mondotta. Nagyon helyes! Minek is ennek a kormány iránt feltétlen tisztelettel nem viseltető magyar népnek törvény? Ukázokkal kell azt engedelmességre szoktatni. De hát annál erősebb oldala a büntetőjog. És itt tehetőségem nem annyira elméletben, mint inkább a gyakorlatban szereti érvényesíteni. Megfenyegeti a törvényhozásban azon sajtótermékeket, melyek a kormány reformtervei ellen agítálnak és a cikkeket szerzőit Zsivay Leóval akarja megismertetni. Néppárt, néppárti sajtó és te katolikus író, vigyázzatok magatokra! Wlassics indítványára klotúrral sújtotta Bánffyt a miniszterium. Ez a siker annyira elkápráztatta, hogy a kath. egyház és vallás védői hasonló sorsnak néznek elé. De ez már nehezebb dolog lesz a Bánffy elhallgattatásánál. Mert nem a hatalmi érdek adja meg a kath. akciónak az erőt, hanem az erkölcsi eszme, melyet megsemmisíteni nem lehet.

A félülvakodottság nem az erő. Csak vessünk egy pillanatot a lefolyt ország-

gyűlés menetire és előttünk áll a miniszterium kormányképtelenségének szánuadó képe. Erre a képtelen kormányra van bízva az ország közügyeinek vezetése. Ki csodálkoznék ilyen körülmények között közállapotaink ziláltságán! De ez a nyomoruság már nem tarthat soká. Felelős érte a kormány és a szabad-elvű párt, mely ezen változtatni nem tud és nem akar. *A néppártra vár a nemes feladat a nyomoruságból kivézető utat megtalálni és megadni ennek a korhadat és mindent prostitudló rendszernek a halaldöfést.*

Kirschanek Ödön.

Az állami anyakönyvek.

Az igazságügyminiszter megbízásából Stehló Kornél a kiváló jogtudós Németországban járt, hogy az állami anyakönyvezetést és a polgári házasság megkötése körüli eljárás tanulmányozza. Ott szerzett tapasztalatait egy füzetben írta meg elfogulatlanul. Ezen füzetnek egyes részeit közöljük alább a liberális reformok nagyobb dicsőségére.

A kezelés Berlinben rendkívül pontos és külön tekintetben is megfelelő, dacára annak előfordulnak szabálytalanságok és oly kiigazítások, amelyek a törvény meg nem enged. *Sok kiigazítást láttam a lap szelén is, a mely felék által nem volt utáírva és midőn az anyakönyvezetést e miatt megkérdézem, azt mondta, hogy ez nálunk így szokásos.*

Az anyakönyvi hivatal Berlinben a városnak rengeteg pénzbe kerül. A város fizeti az anyakönyvezetést, a helyetteseket, a személyzetet, adja a lakást, fűtést, világítást és a nyomtatványokat az anyakönyvi és kivonati blanketták kivételével. Egy anyakönyvezetőnek a fizetése 4000—4500 márka, a helyettesé 3000—3900 márka a szolgálóké 960—1080 márka. Az iratokok 3—4 és fél márka napi-díjat illetve 100—160 márka havi fizetést kapnak. Az összes kiadás kitélt 1893-ban 275.160 márkát. Ebből megtréült díjakban 24.660 márka, a városnak tehát 1893-ban belekerült az anyakönyv 250.500 márkába. 1894-ben a kiadás volt 275.960 márka.

— Művészetek?

Aranykorokt éltek, mégis sivárak a keblek.

Mi kell hát nektek ti bukott teremtsései az Istenek?

— Mi?

Isten-ismerés. Isten-szeretet, erőny, bensőség! Ez kell tinektek, hogy szívetek legnemesebb vágyai, értelmeitek legnemesebb gondolatai érvényre jussanak köztetek.

Gazdagság, hatalom, kincs, rang, méltóság, ünnepletés — mehottek! Nem kedveltek titeket! Én mondom ezt a szívek született királya!

Szegénység, igénytelenség, nélkülözés elvonultság önmagába medvedés, esendes béke, szelidség. Ez az én programom.

— Szívek halljátok!

Ezentul a ti legnemesebb, legszentebb érzelmeitek veszik át a világ-uralmat. Én, az Isten Fia trónra emelem öket, királyi koronát tesztek fejükre és megparancsolom a nemzeteknek, hogy hódoljanak előttük.

Örüljétek lelki szegények és szelidszívek! Örüljétek lelki szegények kik éheztek az igazságot! Örüljétek! irgalmas szívek! Örüljétek uszta szívek és a kik üldözést szenvedtek az igazságért, mert mátol fogva boldogoknak mondának titeket minden nemzedékek. Nagykant cselekedett veletek az, a ki hatalmas, és akinek szent az ő neve!

Ezt az evangéliumot hirdetem én nektek népek, mikor ily szegényesen jelenek meg a világ szinpadán.

Ezt az evangéliumot akarom égő betűkkel a ti lelkeitekbe belesítni, midőn egy gyöngye szűz és egy szegény ács assistentenciája mellett lépek szemeitek elé.

Ezt a szellemet akarom a föld hatalmasainak felübe préselni, midőn nem a ti királyaitok palotáiban, hanem e szegény ácsnak műhelyében akarok nevelkedni.

Ezt a bölcsességet akarom a ti bölcséitekkel.

a bevétel 24.660, a többlet kiadás tehát 251.300 márka.

A közpöntből elmentem a VI. kerületi anyakönyvi hivatalba. A házasságkötési asztal négyzetes, zöld posztóval van bevonva, körülötte áll néhány nádszék. A szoba egyedül díszre két falútkör és egy szép kályha. A király arképének sem itt, sem a többi berlini anyakönyvi hivatalokba nyoma sincs; midőn e felett csodálkozóamat kifejeztem és gáncsoltam azt, hogy a falak oly kopárok, azt felelte a városi tisztviselő: „Ja sehen sie, es wäre ja sehr schön, aber der würde der Stadt 20,000 mark kosten, und det bringen wir net auf.“

A porosz közigazgatás az anyakönyvezetőre sok teendőt hárít. Igen sok az irni való és nem csoda, ha a nagyobb anyakönyvi kerületek vezetői, ugy a hogy lehet, segíteni iparkodnak magukon.

Igy példán Berlinben, a hol minden hivatalban naponként 10—15, sőt több házasságkötés fordul elő és egyáltalában a nagyobb városokban ugy csinálják a dolgot, hogy a házasságkötéseket az első példányban az aláírások és a tanuk nevének kivételével az összes kitűzött házasságkötésekre már a megelőző napon vezetik be. A házasságkötés alkalmával aztán csak a tanuk neve, állása és lakása lesz pótolva és a bejegyzés alá lesz írva. Ha aztán a kitűzött házasságkötések közül egyik vagy másik elmarad, Berlinben a megfelelő lap ki lesz metszve és a metszés után visszamaradt csonkjá gummi arábikummal az alizón laphoz lesz hozzáragasztva. Ez persze csak ugy lehetséges, hogy a bevezetések számmal való megjelölését egyelőre függőben hagyják és a megmaradt bevezetéseket, melyek már aláírva vannak, jelölik meg folyó számokkal. Erre az eljárásra azt mondta a kasseli főkörmányzó, hogy ez okirat-hamisítás és ő rigón elcsapná az olyan anyakönyvezetőt, a ki ilyet tenni merne.

A berlini anyakönyvezetők arra a kérdésemre, nem találják-e az eljárást nagyon komplikáltnak és nem volna-e célszerű az egyszerűsítés, egyhangulag igenlőleg válaszoltak. Nem is lehet belátni, hová fognak a dolgok ily viszonyok mellett fejlődni. Száz év múlva külön épületeket fog kelleni építeni az anyakönyvek és az irományok elhelyezésére.

A fő- és székvárosban a házasságkötést is igen szablonszerűleg és községes polgári szerződés-kötés módjára kezelik. Az anyakönyvezetőknek Poroszországban meg lett tilva alkalmi beszédek tartani és midőn ennek oka iránt a kasseli főkörmányzót megkérdéztam, azt hozta fel: a kormány az által, hogy a polgári házasságkötést a legegyszerűbb szerződési formába szorítja, azt akarja elérni, hogy a

megértetni, midőn nem ő tőlük, hanem egy szegény ácsból akarok bölcsességet tanulni.

Ezt az evangéliumot akarom a föld gazdagainak szíve lapjára rávésmi, mikor fáradt fejemet nem az ő biborparnáikon, hanem e szegény ácsnak kebelén akarom kipihentetni.

Szegények, szenvedők, elnyomottak, megvetettek, ezt a szellemet hozom tinektek örömhírül, midőn nem a gazdagokat, hanem a bölcséiteket, nem királyaitokat, hanem ezt a szegény ácsot látjátok oldalán mellett.

És most népek értsétek meg és okuljátok mindnyájan, kik e földet lakjátok.

Ne zúgjátok, ne becsméreljétek édes anyámat, ne becsméreljétek nevelő atyámat, kit én választottam magamnak minden nemzedékek közül mielőtt a századok lettek.

Egyszerű a ruha, a mely rajta van, de e silány ruhában Atyámnak öröktől fogva megfogamzott tervei fognak megvalósulni.

Börkötény födi e mellet, de egy cherub szíve az, mely alatta lüktet. Én — a világ Megváltója — választottam azt pihenő helyemül.

Királyok és fejedelmek óhajtottak engem látni, de én őt választottam ki mindenek fölött.

Kívánom, hogy tiszteljétek őt, mert én nagyon tisztellem! Kívánom, hogy szeressétek őt, mert én nagyon szeretem és bizony-bizony mondom nektek, hogy, a mit kérendetek az ő nevében, megadatik nektek.“

A függöny legördül. Szt. József eltűnik a világ szinpadáról. Vége az első fülvönásnak.

A népek ámulkodnak 18. századon át, majd fölösudnak ámulatukból s rázendítik a himnusz:

Te Joseph celebrent
Agmina coelium!
Te cuncti resonent
Christiadum chori!

Közgazdaság.

Harc és háború.

Arad, május 31.

Apró merkantilista újságok látták jónak az országos gazdagylás alkalmából kijelenteni, hogy ime az ingatlan tőke, a föld urai megüzenték a harcot az ingó tőkének, a pénznek. Így egészében véve ez állítás nem felel meg a valóságnak. Az igazság benne csak annyi, hogy a gazdák végül elérkezettnek látják az időt arra, hogy szervezkedve, sikra szálljanak azon tulkapások és visszacsékek ellen, melyeket a pénz urai maguknak nem csupán a föld, hanem az általános nemzeti érdekek rovására megengedtek.

Ezek közt nem a legutolsó volt az, hogy a nagy tőke érdekeit szentnek és meg visszaéléseiben is megtámadhatatlannak mondották ki. Így helyettesíték a nemzeti érdekeket a plutokrácia érdekeivel, a nagy ingóitőke urai maguknak tartván föl a jogot, hogy ennek érdekeit megvonják, szavukat döntővé tették a nemzet egész gazdasági életében. Pedig a gazdasági fejlődés ma talán nagyobb mérvben befolyásolja a nemzetek politikai irányát, mint valaha.

Igy születtek a mai állapotok. Az a két milliárdnál több állami adósság lehet nélkülöz gond a nemzet jövőjére nézve, a plutokrácia szemében előny, mert biztos kamatozást nyújt a tőkének s biztosítja nekik a nemzet jövője fölötti uralmat, talán örökre. Mintha ez nem volna elég, tovább is mentek. A földbirtokot száz meg száz millió adósság nyomja, mely fatális biztossággal évről-évre szaporodik. Városok, községek ép úgy, mint az egyesek és maga az állam napról-napra nagyobb mértékben adósságnak el és elvesztik függetlenségüket a pénz urainak javára.

A pénzügy, a börze hatalma napról-napra nő. Az ott történtek döntenek a nemzet jövője fölött s míg a plutokraták uralmát a törvények és törvényszéki légioja védi, a pénzügy souverain ur, alá nem vetve senki másnak, mint saját szendélyeinek.

A kisgazdák és iparosok elszegényülése lehet társadalmi baj, lehet nemzeti szerencsétlenség, de az industrializmusra nézve kívánatos állapot, mert olesó munkát biztosít. Ezért kell deszorganizálni a kisipart és szervezetlenül hagyni a kisgazdák hiteltlenségét. A kormány és törvényhozás a helyett, hogy a gyöngébbek részére állana, mind a két téren meghajlik a nagy tőke érdekei előtt. Kérüljön bár ezek bukásába, e szívósságot mégis megteszi.

Igy születik és nő nagyra az elégtelenség, a társadalmi osztályok között terjed a szocializmus és végül beáll a fölfordulás, melyet a gyorsan meggazdagultak, a plutokrácia önzése táplált s a törvényhozók könnyelműsége érlel meg. Ez a kilátás nyílik meg előttünk s a napi események mutatják, hogy a kezdetnek kezdetén már jóval túl vagyunk. De mutatják azt is, hogy a tetteknek, a cselekvésnek ideje elérkezett. Ha a tőkét, mely a vagyonosulásnak csak egyik tényezője, a másik kettőnek, a munkának és a földnek rovására ok és jog nélkül

kiváltságokkal szereljük föl, ez megbontja e tényezők egyensúlyát s veszélyessé válik magára a termelésre nézve is. Küzdeni kell tehát ellene mindazon eszközökkel, melyeket a sors kezünkbe adott. A magyar gazdaosztály jól teszi, ha végül munkára kél.

Ismételjük, hogy nem arról van szó, hogy a tőkét kiküszöböljük; nem, hanem arról, hogy megfosztjuk kiváltságaitól s ily módon jogszerű határai közé szorítsuk vissza. Mi módon, arra felelnek a kongresszus határozatai.

Meg kell törni a pénzügy korlátlan uralmát, behozni a börzeadóit, könnyíteni a földet nyomó terheket, védeni a föld jövedelmezőségét a vámszerződés megváltoztatása és érdekeinek figyelemben tartásával. Rendezni a gazda hitelt, a mezői munkások és cselédek helyzetét. Szervezni a kisiparos osztályt s kiúrtani belőle azokat a visszacsékeket, a tudatlanságot és önzést, melyek ma nem csupán a fejlődést gátolják, hanem létét is fenyegetik. Úgy irányítani a nagyipar fejlődését, hogy azok a nagy fölfordulások, melyek a külföldet nyugtalanítják, nálunk kikerülhetők legyenek.

A magyar gazdákat programjuk megállapításában nemcsak a higgadság, hanem a mérséklet szelleme, az igaz hazafiság és az emberies gondoskodás is vezette. Ez fogja vezetni őket e program megvalósításában is, és vezetni fogja az a tudat, hogy nélküle elpusztul ez osztály, de tönkre megy vele az ország is. Ép ezért hiábavalók a plutokrácia lapjainak alaptalan vádjai és üres szemrehányásai, a magyar gazda nem vágyik más vagyonára, hanem émi akar, vagy ahhoz sem lenne már joga ebben az országban? Helyre akarja hozni a mult politikájának mulasztásait és hotlásait. Vajjon érdemel-e ezért mást, mint dicsőretet? Azok, a kik azt hiszik, hogy mindez csak muló láng, és gyorsan lelohadó lelkesülés, nezzenek körül Európában, nem támadt-e föl mindenütt a reakció a pénz zsarnoksága ellen, nem tömörültek-e pártokká a gazdák mindenütt Angliától kezdve Bukarestig? Itt nekünk elmaradni sem nem lehet, sem nem szabad.

Minél merészebbek, minél kiméletlenebbek a nagy ingó tőke zsoldosai, annál biztosabban fog következtetni azoknak a tulkapásoknak, azoknak a visszacsékeknek megtorlása, melyekkel uralmukat a Kárpátoktól az Adriáig oly rohamos gyorsasággal és páatlan merészséggel tudták megteremteni.

A nemzet ébred. fegyverkezik, nem külső ellenséggel akar harcba szállani, hanem azokkal lép szembe, a kik az egyéni önzést tolták föl bálványul azon oltárookra, melyeket előbb nemesebb eszmények kultusza vett körül. Ily módon meghamisították a nemzet hagyományait s lerontották a továbbfejlődésnek egyedül biztos alapját.

Alföld.

Értéktörsdei heti szemle.

Budapest, május 31.

Lustig Mikea budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérmegyei Napló” számára.
Még mult heti jelentésünkben konstaltuk, hogy új üzletekről alig hallani valamit, hogy a ban-

kok intőzi egyelőre alig becsajtkoznak tárgyalásokba s hogy ha mégis szállítkoznak valami új tranzakció világra kürtölni akaró hírek, úgy ezt a spekuláció nagy óvatossággal s elismerésre méltó rezervaival eskomplálja. — Ugyancsak hírt adunk, hogy a magyar hitelbank egy új üzlet előtt áll s csakugyan a fegyvergyár részvényekben eszközölt kötései valóban bizonyultak. Ezenkívül azonban más, sokkal fontosabb esemény legyen készülöben s ha ez is bekövetkezik, úgy a magyar hitelrészvény árfolyamát nem sokára egy nagyon magas nivón fogjuk látni. A Vaskapukölcsön kibocsajtása nem egyedül az Union bank üzletét képezi, hanem bele van ebbe vonva a magyar jelzálog hitelbank is, valamint eszközökre vár még az agrárbank alapítása, mint hírlök, újabb körök bevonásával. — Tökintve továbbá a Ganz gyár villamos osztályának külön független részvénytársasággá való átalakítását a Budapesti takarékpénztár és orsz. zálogkölcsönöz int-zet (ex terézvárosi takaré) osztálysorsjátékban való részesedését, a Magyar ipar- és kereskedelmi bank petroliumüzletét, a jövő igen szépnek és rózsásnak ígérkeznek, ha mint rendszeren ilyen időben a saison mort elején nem állna előttünk az esetleges visszahatás, ha nem volna azon lehetőség, hogy mindezen üzletek késő őszig elodáztathatnak.

Részben megnyugtatólag hat reánk a gazdasági helyzet alapos fellendülése, a piac árának a vas-, petrolium-, gabona-, gyapot stb. megúrvokodott kereslete következtében beállt áremelkedése és végre a pénzügy szemmel látható javulása.

A belföldi pénzügy helyzete változatlanul kedvező, de a könyvű lefolyású prolongáció javulása ad reményt és feltehető, hogy utómult után a kamatláb csökkenése be fog állani.

A nemzetközi pénzügy mint már hetek óta, ma is kiró.

A tőzsdéi heti jelentésünk elénk és változó volt. A már előbb említett okok elég agót adtak a hausse-re, mely be is következett, viszont a kifáradt és nyugalmat kívánó spekuláció, bár szívesen forradta az útdús áremelkedést, még sem mert úgy beugrani az árba, mint eddig, mert holt saison mégis a küszöbön áll.

Járadékokban, re-kintettel a már előbb említett kedvező pénzügyviszonyainkra, érdeklődés volt észlelhető s bár alig változott árfolyamon, de mégis keresletnek örvendtek.

Záloglevelekben, elsőbbségekben az irányzat valamivel alábbhagyott.

Bankrészvények képeztek a forgalom központját. A magyar hitelrészvény tőkefelelési hírekre erősen keresetett s árfolyása a mult hűhez képest 14 ft. Ez maga után vonta természetesen az osztrák hitellemelkedést is, melynek árfolyama szintén 5 frrtal javult.

Ugyancsak hatalmas rúschel törtétt előre a régen parlagon heverő és teljesen elhanyagolt magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény a létesítendő Metropol villamos vasut eszközöskéhen való részesedésének híre és még azon, eddig nem cáfolt, de meg sem erősített Bécsből származó tudósítása, miszerint tőkefelelés volna kilátásban. — Ugyancsak tőkefelelési híre a fumei hitel is emelkedett.

Takarékpénztár részvények inkább kináltattak. Biztosító részvényekben feltűnt üzletlenség, s úgy látszik ezen részvényeknél is az eladási hajlam van tulsúlyban.

Gőzmalomokat illetőleg nyílt titok, hogy ezek részvényei egy ismert faiseur-csoport önkényének teljesen ki vannak szolgáltatva.

Bányapapírok nem fognak, eladási hajlam azonban itt is észlelhető.

Vasútvérek, tekintettel a vas-piac, különösen nagy az érdeklődés a különben is favorit rima-naranyi iránt.

A többi ipari részvények iránt a forgalom általában esékelyebb volt.

Közlekedési értékekben az osztrák államvasutat kivéve, javulás észlelhető. A városi villamos, a lóvasut és újpesti villamos egyaránt keresettek. A mult héten lenyomott deli vasut most újra emelkedett 7 frrtal, miután a konkurrens vasut építésére vonatkozó hír nem bizonyult valóban.

Sorsjegyek javultak.

Valuták változatlanok.

Az árfolyamok a következő variációt mutatják:

	Máj. 17.	Máj. 24.	Máj. 31.
Magyar aranyjárdék . . .	123—	123—	123—
„ korona	99—	99—	99 10
„ hitelbank részv. . .	431—	462—	475-60
„ jelzálog	283—	287—	288—

Iszámító	3 13-50	302—	308—
Villamos vasut	336—	339-50	352—
Rimamurányi	336 25	302—	339-50
Osztrák hitel részv.	275-50	274—	285—
Osztrák államvasut-	430—	430—	431-50
Déli vasut	104—	97—	103—

— **Gróf Desseffy Aurél** a III-ik országos gazdakongresszus elnöke a „Közlekedésben” nyílt levelet intéz gazdatisársaihoz, melyben visszatekintve a lefolyt gazdakongresszus eredményeire köszönetet mond azok buzgalomért és kitartásáért. Kösznyújtás volt ez, de nem kihívásra, nem kiméletlen erőszakra, hanem felajánlott jobb a *testvéri frigy megkövetésére* mindazokkal, kik saját érdekeiknek a nemzet érdekeivel való harmonikus összeegyeztetésre törekvők. Szemben állottunk egymással, a nélkül azonban, hogy összeittöközünk volna és a kongresszusunk igazánai nem voltak. Rajtuk áll annak súlyt adni, a minnek a kongresszuson kifejezést adunk. Rajtuk áll megvalósítani mindazt a mit mint kívánságunkat állítottuk a közvélemény ítélszékére el. Rajtuk áll, hogy a reánk neveződő feladatokat társadalmi uton teljesítsük s hogy munkáinkon felokozt mértékű kifejtésnek méltót érték *egyesítésben megvalósítsuk*. Ez lesz az a folytatás, melynek folyamán megvalósítjuk azon reményeket, melyek jogosultságát a kongresszus kezdeményezésénél hangoztattuk. Fel tehát a vállaltat munkára!

— **Az állategészségügy reformja.** A földmivélsügyi kormányának, mint értesülünk, a mostani sertésvész alkalmával számos oly mulasztás jutott tudomására, melynek a vész folytonos terjedésében s mostani előhaladottságában nagy része van. Ez a tény csak siettetni fogja azt a reformot, melyet a földmivélsügyi miniszteriumban már régebben készítenek elő s mely az állategészségügyi közlátat teljes államosításában fog állani. A miniszterium állategészségügyi szakosztályában o tárgyban széleskörű elabotum készül, mely az összes beszerezhető adatokat felöleli. Az államosítási terv főleg a piacok jobb ellátására s a tenyésztő vidékeknek az állami állatkörörségi intézmény meghonosítása által való nagyobb ellenőrzésére és beható állategészségügyi rendőrség létesítésére terjed ki.

— **Az adony-szabolcs-székesfejérvári vasútvonal építése** a közel jövőben meg fog kezdődni. A felhasználandó földterület értékének megállapítása végett városunkba érkezett dr. Rágalyi Lajos orsz. képviselő, a vállalat jogi megbízottja s tapintatos eljárásának azon örvendetes eredménye lett, hogy az érdekelt tulajdonosok mindnyájan beleegyeztek az építésbe. A városi hatóság részéről az értekezleten Seidel Lajos rendőrfőkapitány és Langharmár Gáspár városi alkamars volt jelen.

— **A kőbányai sertésvész.** A sertés piacra állandóan szaporodik a beteg állatok száma; az elhullott sertések száma is nagyobb, mint volt a mult napok folyamán. A szakfőnök egyhangu véleménye szerint a vész most már csak radikális eszközökkel, az állatok teljes megsemmisítésével lesz megszüntethető. A vidéken is fellépet vészazonosa Kőbányán mutatkozó járvánnyal. A kőbányai sertés szállításokat a minta sertésekkel leszámoltak, a legalaposabban dezinficiálni fogják és más állategészségügyi szempontból szükséges óvintézkedések is megfognak tétetni, melyekre nézve már legközelebb történik előterjesztés a földmivélségi miniszterhez. A sertésvész tovaterjedésének megakadályozása tárgyában a földmivéls-

ügyi miniszter elrendelte, hogy a bécsi állatvásáron és a bősújhelyi sertéspicon fellépet sertésvész miatt Ausztria területéről Magyarországra sertést behozni további intézkedésig nem szabad.

— **Mútrágya.** A „Hungária” mútrágya kénsv és vegyi-ipar részvény társaság jelentése. Budapest.

Az őszi üzlet igen élénken fejlődik; Magyarországon kívül a szomszédos államok is vevőköt lépnek fel és már is meglehetősen kötés történt. A mútrágya-fogyasztás hazánkban évről-évre jelentősen emelkedik, mindazonáltal még távolról sem állunk azon a fokon, a melyen a legkifejtettebb mezőgazdasággal foglalkozó államok. — Ezen körülmény a legkisebb mértékben sem tulajdonítható az állami és nyilvános kedvezményezés hiányának. — A francia budget 200,000 frankot irányoz elő mútrágyázási célokra. További támogatást a departementek tanácsai, a hatóságok és gazdasági egyesületek nyújtanak, úgy hogy Franciaországban, dacára annak, hogy a statisztika szerint mútrágyáért évenként körülbelül 300 millió frankot adnak ki, 4000 kísérleti telepen kísérletezhetnek. — Annnyival is inkább ideje volna, hogy nálunk is történnék valami, mert a mútrágyázás minden mezőgazdasági államra nézve nélkülözhetlen tényezővé vált. A chilisáletrom 2996 tavaszi ára állandóan szilárd, szuperfoszfátok és keverék trágyák említésre méltó változását nem szenvedtek.

Jegyzésünk a következők:

Kettős-szuperfoszfát	20—22%	6—	6-40 frt
Prima-szuperfoszfát	16—18%	4-75	5-35 frt
v. inl. párolt esotliszt	412—25%	6-20	6-40 frt
Hoyermann-f Thomas-salak	18—20%	3-70	3-90 frt
Kálitrágya	20—25%	3-05	3-20 frt
Ammoniak-szuperfoszfát	10—12%	5-80	7-15 frt
Kénsvavas-káli	90—96%	12-60	13-30 frt
Chilisáletrom azonnali szállításra		12-35	12-70 frt
„ 1895. évi tavaszi „		12-40	12-75 frt

Az árak 100 kgonként szákkal együtt elegetny tisztasuly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint értődnek.

Vasgálie I-a	3-10	3-25 frt
Vasgálie II-a	2-85	3— frt
Rézagálie	24-15	25— frt

(100 kgonként 50 gkos hordókban Budapesten.)

— **A kolombácsi legyek pusztításai.** Rémes hírek érkeznek az ország minden vidékéről, a kolombácsi legyek nagy károkat okoznak. Évezetek óta nem tapasztalt mérvben mutatkoznak a kolombácsi legyek az Alvidéken: Krassó-Szörény, Tómes és Arad vármegyében, továbbá a Királyhágón túli részeken: Hunyad, Alsó-Fehér, Szécheny vármegyékben és Torda-Aranyos vármegyében, mely községeiben is. Alsó-Fehér, Hunyad és Arad vármegyékben éjjeli világítás mellett szántanak és vetnek a gazdák. — Szászországban a kolombácsi legyek ábrázata lett már 65 szarvasmarha. Nagy-Halmágyon a kolombácsi legyek egy hét óta emberemlékezet óta nem látott rajokban folyton szaporodnak. Gyulafehérvárott, Déván és környékén is roppant nagy a veszélyesség bivalyokban és sertésekben. Védekezésről szó sem lehet.

— **Selyemtenyésztők figyelmébe.** Dieballa György közgazdasági előadó a selyembogár tenyésztéssel foglalkozó székesfejérvári lakosok közül azoknak, a kik a gubó bevéltásakor a gubó minősége és mennyisége tekintetében a legjobb eredményt érik el, három díjat tűzött ki. Az első díj 10 korona, a második 5 korona, a harmadik

pedig 3 korona. A díjak a polgármester kezébe vannak lötöve.

— **Megszünt állatjárvány.** Nagy-Tétény (Pest m.) és Bölesko (Tolna m.) községekben a már hetek óta uralgó száj-és körömfájás járvány megszünt, a miért is a zárlat május hó 27-én feloldatott.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból illokat emel tet, de uton-utfélen pellengette állítja hitünket és arcul veri katolikus hit-elveinket.

3088 sz. Az illetékes iparkamrához terjesztet fel egy 50 kros költséggel ellátott kérvényt, a találmány terarajzával együtt. Az iparkamara aztán a véleményezéssel együtt felfogja terjesztetni a földmivélségi miniszterium szabaddalmi osztályához. Egyébiránt forduljon Ön bővebb információk végett a „Szabaddalmi Közlöny” szerkesztőségéhez, Budapestre. — **Nyerges Újfalva.** A recenstot kivételesen közöttük a mű beküld se nélkül is. De kérjük most a mű melletti beküldését. — **Videki levelezőinket** kérjük, hogy bennünket a vetések állásáról minél gyakrabban értesíteni sziveskedjenek. — **L-Ber-ny.** Porro köszönet! Nem akart am a többiekre vonatkozó üzenet célzás lenni. — **y. Fiume** Boesánt, a szerkesztő már néhány nap óta távol levén az összes telier rajtam fekszik. — **Budapest, Arana-ut.** A fenti okokból csak a jövő héten találkozhatunk. — **L-V. Galántha.** B. kérdésekre majd a szerkesztő fog felelni.

Árverési hirdetmény.

Lovasberény — mezőváros — nagyközség határában a vadászati jog az 1885. év augusztus hó 1-től 1901. július hó 31-ig terjedő 6 évre haszonbérbe adatik,

Az árverés Lovasberényben a városházánál 1895. év június hó 17-én d. e. 9 óra-kor fog megtartatni.

Kikiáltási ár évi 300 frt, — bánatpénz 100 frt.

A részletes feltételek a közjgyzdi irodában megtekinthetők.

Kelt Lovasberényben, 1895. máj. 15-én.

Heiszler Gyózó,
jegyző.

Mohl Ferenc,
bíró.

Foghuzás, plombálás, műfogak.

Dr. Huszár Adolf

fogorvos

Sz.-Fehérvár, iskola-utca, saját ház.

Rendel:

d. e. 9—12-ig, d. u. 2—6-ig.

Foghuzás, plombálás, műfogak.

A avaszi idényre: Bel- és külföldi ruhakalmék, fekete és színes selymek, díszítések, vászon, Chiffon és asztalneműk, függönyök és szőnyegek a legremekebb s legdúsabb választékban érkeztek meg

STEININGER SÁNDOR divat-üzletébe, Nádor-utca 19.

Ruhák gyors és izléses elkészítése elvállaltatik. Pontos kiszolgálás a legjutányosabb áron.

Magamat a n. é. vevő közönség b. figyelmébe ajánlv, kérem szives pártfogásukat.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek s mintákat kívánatra valóztás végött-bérraentve küldök.

Vasuti új menetrend.

Érvényes 1895. évi június hó 1-étől.

Székesfejervárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 ó. 21 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este.

Budapestről Székesfejervár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 16 p.
Dél előtt 11 ó. 50 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 3 ó. 16 p. d. u.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 50 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. 36 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejervárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejervárról Uj-Szöny felé:

Dél előtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
Uj-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-Szönyre érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejervár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 22 p.
Dél előtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejervárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Délután 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Délután 6 ó. 42 p. személyvonat indul
Siófokra érkezik 7 ó. 42 p. este.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 ó. 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejervár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 2 ó. 10 p.
Délután 2 ó. 0 p. indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. este.
Siófokról indul személyvonat 8 ó. 15 p.
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 16 p. este.
Éjjel 12 ó. 15 p. indul
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejervárról Veszprém felé:

Dél előtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Délután 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejervár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. 0 p.
Dél előtt 7 ó. 3 p. indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 5 ó. 35 p.

Templomi szövetek gyára.

Kitüntetve 1873.

Kitüntetve 1881.

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII., Zieglergasse 27,

Képviselő: BRÜCKNER FERENCZ.

Megrendelésre készítek minden templomi ruhát, p. o.

Casulát, Vecsernye-köpenyt, Dalmatikát, Velumokat, Stólákat,
menyezeteket, zászlókat stb.,

valamint egész ORNATUST a legkorrektebb kivitelben.

Templomi szükségletek.

Siófokon

a gyógyszerár közelében

két különálló ház egy udvarral, igen szép nagy szőlő és gyümölcsös kerttel, az egyik házban van 4 szoba, 2 konyha, éléskamra, fedett és zárt folyosó; a másik házban van egy nagy sütő-üzlet két kemenével, szoba, konyha, istálló és nagy félszer; a pék-üzlet napi forgalma 70—50 ft átlag, de a fürdő-udvar alatt több. — Ezen lakások kiadók, a pék-üzlet is bérebe adatik, esetleg az egész ház a sütő-üzlettel együtt családi viszonyok miatt örök áron is eladó.

Bővebb értesítést ad a tutajdomos:

RÓTH JÓZSEF,

sütő-mester, Siófokon.

Liebing Richárd

toronyóra-gyár.

Liebing Richárd, a bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszék és a bécsi 13. ker. cs. kir. városi kiküldött járásbíróság hítes szakértője és becselője

Bécs, ¹³/₁₀ Speizingerstrasse 66.

kizárólag csak toronyórákat készít, templomok, városházák, kastélyok, lak-tanyák, iskolák, gyárak stb. számára, a legújabb és legjobb konstrukció szerint és szolid kivitelben. Hasonlóképpen elvállalja toronyórák javítását is, községeknek pedig részletfizetéseket is engedélyez.

Költsévet ések díjtalank.

Tőzsdei megbizokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza, Budapest,
Váci-kört 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 1885.

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Székes-Fejérvárott, Tolnai-utca 10-ik szám.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett raktáramat.

Készíték

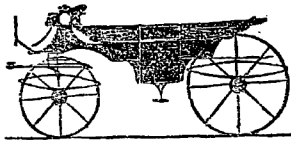
mindennemű hínókat,

minden

a kocsigyártás szakmájához való

részeket,

ugyszintén tüzőltő szerkocsikat.

Javitások

a leggyorsabban és jutányos
árért eszközöztetnek.

Használt kocsik

ujakért becsértetnek.

A budapesti kereskedelmi muze-
umban állandó kiállítást tartok.

STOWASSER J.

csász. és kir. udvari és hadseregi szállító, hangszergyáros

Budapest, II. kerület, Lánchid-utca 5. szám.

Saját gyártmányú fuvó-, vonó- és ütő-hang-
szerek, kitűnő erős hangu

cimbalmok

és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve.

Tüzőltői, községi zenekarok és más zene-
egyesületek felszereléséhez szükséges fuvó- vagy
vonó hangszerek a legolcsóbb árban s legelő-
nyösebb fizetési feltételek mellett.

*Mindennemű hangszerek és
harmonikák javítása a legolcsóbb
árban eszközöztetnek.*

Elpusztíthatatlan erős orgona-hangu harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Csaka hangszerek becsértetnek.

Közönségi dobok.

FÜSTER IMRE

kárpitos és butorgyáros

Székesfejérvár, sas-utca 16. sz.

Ajánlja

30 év óta fennálló
dúsan felszerelt

BUTORRAKTARÁT.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU

**háló, ebédlő, szalon és uri szobák
berendezése művészi kivitelben
mindenkor raktáron vannak.**

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő
alatt izlésesen, jutányos áron készítettnek.

Antik, rokokó, barokk-stylü butorabokat
saját rajzolónk tervei szerint faragnak.

*Butortermeink bármikor megtekin-
tetők és a nagyközönség rendelkezé-
sére állanak.*

ÉRTESETÉS! Tisztelettel értesítjük a helybeli és vidéki nagyérdemű közön-
séget, hogy vászon-, kész fehérnemű és menyasszonyi kelengye-
raktárunkat 1895. évi május hó 1-jétől kezdve ideiglenesen

Kossuth-utca Szelke-féle házban, a volt Csernay-féle péküzlet helyiségbe tettük át,
hol a raktáron levő összes áruk továbbra is gyári áron árusítatnak el. Tisztelettel

özv. Hanel Antalné és Schwanner.